

UDC 316.653:327.51(=612.91)(477)“2022/2025”

**PERCEPTIONS OF THE RUSSO-UKRAINIAN WAR
IN THE VIETNAMESE COMMUNITY CONNECTED TO UKRAINE:
DIASPORIC EXPERIENCE, SOCIAL MEDIA, AND MEDIA NARRATIVES (2022–2025)**

Ha Thi Van Anh

Department of Languages and Literatures of the Far East and Southeast Asia

Educational and Scientific Institute of Philology

Taras Shevchenko National University of Kyiv

14, Taras Shevchenko Blvd, Kyiv, 01601, Ukraine

htvananh61@gmail.com

ORCID: 0009-0002-9421-9654

Viktoriiia Musiichuk

PhD (Philology), Senior Fellow

A. Yu. Krymskyi Institute of Oriental Studies, NAS of Ukraine

4, Mykhailo Hrushevskiy St., Kyiv, 01001, Ukraine

v.musiychuk@nas.gov.ua

ORCID: 0000-0002-4456-4487

The article examines how the Vietnamese community connected to Ukraine perceives the Russo-Ukrainian War in the contemporary digital media environment during the period 2022–2025. The empirical basis of the study consists of posts, comments, and discussions in Vietnamese-language social media, materials from official Vietnamese media outlets, and a small corpus of personal interviews with members of different segments of the Vietnamese community. Methodologically, the study combines frame analysis, diaspora studies, and elements of qualitative online communication analysis, which makes it possible to compare media narratives with respondents' individual experiences and emotional reactions. The article traces the formation history of the Vietnamese community in Ukraine, its internal segmentation, and the specific features of its information practices during wartime. It shows that official Vietnamese media frame the war in diplomatically neutral terms, with an emphasis on peaceful settlement, humanitarian security, and adherence to the principle of non-interference. Instead, social networks form a much more polarized space, with a clearly pro-Ukrainian stance and pro-Russian voices. Based on the analysis of the material, three groups within the Vietnamese community connected to Ukraine are identified: those who evacuated to European countries after the outbreak of the full-scale invasion, those who returned to Vietnam, and those who remained in Ukraine. In each group, the war is interpreted through distinct experiences of migration, rootedness, and information practices; nevertheless, the invasion shock, support for Ukraine, and a desire for peace remain common. The analysis demonstrates that social networks have become the primary channel for information exchange, emotional support, and the formation of collective interpretation of the war within the Vietnamese community connected to Ukraine. Dominant war frames are reconstructed on the basis of the online corpus. Personal interviews serve to verify and refine the media data, helping to better understand motives, fears, adaptation strategies, and forms of solidarity within the diaspora. Overall, the article argues that perceptions of the war within the Vietnamese diaspora emerge

at the intersection of diasporic memory, migration experience, national diplomatic frameworks, and global information flows.

Keywords: diaspora; frame analysis; narratives; Russia-Ukraine War; social media; Vietnamese community; Vietnamese language

СПРИЙНЯТТЯ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ У В'ЄТНАМСЬКІЙ СПІЛЬНОТІ, ПОВ'ЯЗАНІЙ З УКРАЇНОЮ: ДОСВІД ДІАСПОРИ, СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ ТА МЕДІЙНІ НАРАТИВИ (2022–2025)

Ха Тхі Ван Ань, В. А. Мусійчук¹

Вступ

Відтоді як Росія розпочала повномасштабне вторгнення в Україну, новини про воєнну ситуацію постійно перебувають у центрі уваги в'єтнамської громади в Україні, яка щодня уважно за ними стежить. Уся актуальна інформація про пов'язані події з'являється у великій кількості у пресі та на цифрових платформах. Традиційні засоби масової інформації, де пресагентства, а також професійні медіа відіграють роль ядра комунікаційного зв'язку та передачі новин, залишаються важливими. Проте, мабуть, саме соціальні мережі є місцем, що привертає найбільшу увагу аудиторії. Люди можуть ділитися інформацією, взаємодіяти та встановлювати зв'язки на різних платформах соціальних мереж, як-от Facebook, Telegram, Instagram, Threads, Zalo тощо. І серед цих платформ, імовірно, Facebook має найбільшу кількість учасників досліджуваної в'єтнамської спільноти². В умовах війни низка помітних особистостей, зокрема *Chan Vu*, *Vinh Nguyen*, а також публічні групи, що діють у соціальних мережах, – *Tuong trợ Người Việt Ukraina* (Взаємодопомога в'єтнамцям України); *Người Việt Kiev* (В'єтнамці Києва); *Người Việt tại Ukraina di tản chiến tranh* (В'єтнамці в Україні, що евакуювалися від війни); *Người Việt Ukraina lánh nạn tại Đức* (В'єтнамці України, що дістали притулок у Німеччині); *Người Việt tại Ukraine* (В'єтнамці в Україні); *Người Việt – Kharkov. UA* (В'єтнамці – Харків.UA); *Thông tin ủng hộ Ukraine* (Інформація на підтримку України); *Tin tức Ukraina – Thế giới* (Новини України та світу); *Cấp Nhật Quân Sự Mỹ* (BTV Vũ Hoàng) (Відкриті актуальні військові новини (редактор Ву Хоанг)); *Cấp nhật tin tức và bàn luận chiến sự thế giới* (Актуальні новини та обговорення воєнної ситуації у світі); *Tình hình chiến sự tại Ukraina* (Воєнна ситуація в Україні); *Chiến tranh Nga và Ukraine* (Війна Росії та України); *Ủng hộ Ukraina và Zelensky* (Підтримка України та Зеленського), – регулярно публікують дописи на гострі теми, пов'язані з війною. Усі ці групи й особи мають тисячі підписників і коментарів, формуючи напружене й динамічне “віртуальне поле бою”.

Серед попередніх розвідок висвітлення російсько-української війни у в'єтнамському сегменті соцмереж є обмаль наукових досліджень та кілька аналітичних матеріалів публіцистичного характеру, які аналізують сприйняття війни в'єтнамцями загалом, не акцентуючи особливості сприйняття в'єтнамців, пов'язаних з Україною [Cảng thẳng... 2022; Hoang 2022; Mai 2025; Ngọc 2022; Trí Văn 2022; Ủng hộ... 2022]. Тоді як сприйняття війни в'єтнамською діаспорою в Україні формується під впливом низки факторів, які вирізняють цю групу із загального в'єтнамського бачення та є актуальними для дослідження.

У цій статті сприйняття війни розуміється як сукупність інтерпретацій, оцінок та емоційних реакцій в'єтнамців, пов'язаних з Україною, що формується у процесі щоденного медіаспоживання та взаємодії в цифрових середовищах (передусім у соціальних мережах) та обумовлюється з діаспорним досвідом, історичною пам'яттю та практиками міграції.

Відповідно до цього метою дослідження є комплексно описати й інтерпретувати, як різні сегменти в'єтнамської спільноти, пов'язаної з Україною (ті, що залишилися

в Україні, евакуювалися до європейських країн та повернулися до В'єтнаму), конструюють сприйняття російсько-української війни (періоду повномасштабного вторгнення з 2022 року і донині) через офіційні медіа, цифрові платформи та соціальні мережі, а також як діаспорний статус і транснаціональні зв'язки впливають на це сприйняття.

Аналіз сприйняття проводиться на таких рівнях:

1. когнітивний рівень (уявлення про причини, перебіг та можливі наслідки російсько-української війни);
2. оцінний рівень (нормативні судження щодо легітимності дій сторін конфлікту, ролі “Заходу”, позиції В'єтнаму);
3. емоційний рівень (шок, страх, гнів, розчарування, надія тощо);
4. поведінковий рівень (готовність до евакуації чи повернення, участь у волонтерстві, публічне мовлення або комунікативна мовчанка).

З огляду на це формулюються такі завдання дослідження:

- узагальнити історію формування та соціально-демографічні особливості в'єтнамської громади в Україні як діаспорної спільноти;
- описати медіаландшафт, у межах якого в'єтнамці дістають інформацію про війну (офіційні в'єтнамські ЗМІ, українські та західні медіа, YouTube-канали, групи Facebook тощо);
- реконструювати провідні фрейми та наративи інтерпретації війни у в'єтнамському онлайн-дискурсі;
- виокремити основні групи позиціонування в'єтнамців щодо війни (переважна підтримка України, підтримка Росії, амбівалентні та нейтральні позиції) та проаналізувати їхні аргументи;
- показати, як діаспорна належність, досвіди міграції та транснаціональні зв'язки впливають на спосіб сприйняття війни та самопозиціонування в'єтнамців у просторі між Україною, В'єтнамом та Заходом.

Теоретико-методологічні засади дослідження

Теоретичною рамкою статті є студії діаспори та транснаціоналізму, що розглядають діаспору як спільноту, яка поєднує історичну пам'ять про “батьківщину походження” з тривалим укоріненням у приймаючому суспільстві та збереженням транскордонних зв'язків [Safran 1991; Cohen 1996; 2008; Vertovec, Cohen 1999]. У цьому контексті в'єтнамська громада в Україні осмислюється як діаспорна спільнота, що одночасно відчуває належність до В'єтнаму та України, а також перебуває під впливом ширших геополітичних і медійних процесів, пов'язаних із російсько-українською війною. Водночас враховується підхід, згідно з яким соціальні перетворення та цифрові медіа створюють для діаспор умови для переосмислення ідентичності, ролі та форм участі в публічному просторі [Brinkerhoff 2009; Kianpour et al. 2026; Ponzanesi 2020].

Застосовано також концепт “цифрової діаспори”, який визначає, що онлайн-платформи – насамперед соціальні мережі – стають простором репозиціонування мігрантів між батьківщиною, країною перебування та глобальними центрами сили [Ponzanesi 2020, 983–990]. У межах такого підходу в'єтнамські Facebook-групи, сторінки та інші віртуальні спільноти, пов'язані з Україною, розглядаються як простір створення і поширення власних інтерпретацій війни, колективної пам'яті та емоційних настроїв діаспори.

Медійно-комунікаційна рамка дослідження спирається на теорію фреймінгу, яка пояснює, як відбір та структурування інформації впливають на сприйняття подій [Entman 1993, 51–53], та теорію “воротарства” (gatekeeping), що дає змогу простежити, хто і як контролює потоки новин та інтерпретацій у медіапросторі, впливаючи на те, які наративи стають видимими, а які маргіналізуються [Shoemaker, Riccio 2016, 428–432]. Для аналізу конкуренції наративів про війну застосовується підхід

“публічного статусу” (public standing) у конфліктах, який показує вплив боротьби різних медіаакторів за авторитет і легітимність в інформаційному полі [Wolfsfeld 2004, 13–14].

Емпірично дослідження базується на методології нетнографії, що передбачає систематичне спостереження, фіксацію та інтерпретацію практик комунікації у віртуальних спільнотах [Kozinets 2010, 58–73]. Корпусом аналізу є відкриті дописи, коментарі та обговорення у в'єтнамськомовних Facebook-групах, пов'язаних із життям в'єтнамців в Україні, евакуацією, досвідом перебування в європейських країнах та у В'єтнамі³, індивідуальні публікації в'єтнамців, які тривалий час проживали в Україні, а також матеріали в'єтнамських, українських і західних медіа про в'єтнамську громаду в Україні й війну⁴. Для інтерпретації отриманих даних поєднуються якісний дискурс-аналіз (виділення фреймів, наративів, позиційних стратегій) та контент-аналіз (виявлення повторюваних тем, понять, оцінок), що дає змогу встановити зв'язок між типами медіаспоживання, позиціями щодо війни та практиками самоідентифікації. Окрім аналізу онлайн-комунікації та медіатекстів, емпіричну базу доповнює невеликий корпус напівструктурованих інтерв'ю з представниками трьох груп в'єтнамської спільноти (Україна, Європа, В'єтнам) різних вікових категорій. Інтерв'ю використовуються як засіб перевірки та уточнення висновків із медіа- та соцмережових даних: вони показують, наскільки публічні фрейми й емоційні оцінки відповідають “офлайновому” досвіду і мотивації респондентів, а також дають змогу виявити розбіжності між відкритими онлайн-позиціями та більш обережними судженнями у приватнішій комунікації. Сукупність цих джерел дає можливість поєднати макрорівень зовнішньополітичних наративів із мікрорівнем повсякденних практик та переживань членів діаспори.

Часові межі збору даних охоплюють період від перших днів повномасштабного вторгнення Росії в Україну (лютий 2022 року) до початку 2026 року, що дає змогу простежити динаміку сприйняття війни на різних етапах конфлікту. До аналізу включалися лише ті дописи та коментарі, які доступні без порушення правил доступу до груп. Для забезпечення етичності дослідження цитати, що походять із персональних просторів та особистих інтерв'ю, анонімізовано.

1. Історія формування та розвитку в'єтнамської громади в Україні

1.1. Від початку 1980–1990-х років до війни 2022 року

В'єтнамська громада в Україні існує з 1980-х – 1990-х років. Спершу це були студенти, аспіранти та робітники, які приїхали за угодами, підписаними між В'єтнамом та Радянським Союзом. У цей період в Україні відбувалися бурхливі політичні події: у 1991 році Радянський Союз розпався, а Україна відокремилася, ставши незалежною державою з територіальним суверенітетом і власною мовою – українською. Вона є рідною мовою для переважної більшості населення, важливою невіддільною частиною української культури і нині дедалі більше утверджує свою “виняткову позицію”. Відтоді співпраця у сфері освіти та праці між В'єтнамом та Україною перейшла від механізму централізованого планування до нових двосторонніх угод. Цей період позначився переходом від освітніх та трудових контрактів за міжурядовими програмами (до 1991 року) до таких форм, як освітні та комерційні контракти, вільний експорт робочої сили або приватні економічні домовленості. 23 січня 1992 року було офіційно встановлено дипломатичні відносини між двома державами – В'єтнамом та Україною. Посольство В'єтнаму в Україні розпочало роботу з 1993 року в столиці Києві, а Посольство України відкрилося в 1997 році в Ханой.

З розпадом Радянського Союзу припинили дію й угоди про трудове співробітництво між В'єтнамом та СРСР (приблизно наприкінці 1991 року), через що заводи та підприємства, на яких працювали в'єтнамські робітники, були змушені припинити співпрацю, оскільки більше не мали умов для прийому та виплати заробітної плати

в'єтнамським працівникам (частка в'єтнамських працівників становила приблизно 83 % в Росії, близько 15 % в Україні, а решта були розпорошені по інших республіках). Наслідком цього стало те, що більшість в'єтнамських робітників були змушені повернутися на батьківщину. Лише невелика частина вирішила залишитися в Росії та Україні.

Отже, в Україні спочатку була лише невелика група робітників, які працювали за угодами, підписаними в 1981 році, разом із нечисленними студентами, які після закінчення навчання всіляко намагалися залишитися в містах, де вони працювали та навчалися. Ті, хто залишився, мали шукати засоби до існування. Основними видами діяльності для заробітку стали бізнес та торгівля одягом. Завдяки працьовитості, старанності та витривалості багато в'єтнамців досягли успіху на цій другій батьківщині. Чисельність в'єтнамців з роками поступово зростала, водночас багато людей приїжджало з В'єтнаму в Україну. Вони прибували шляхом легалізації возз'єднання сім'ї або іншими шляхами: на навчання, для відкриття представництв, заснування компаній тощо. Внаслідок цього в'єтнамська громада в Україні поступово ставала численнішою, переважно зосереджуючись у таких великих містах, як Київ, Одеса, Харків, Львів. Станом на 2014 рік в Україні налічувалося близько 10 000 в'єтнамців. Цей період вважається часом найбільшої чисельності в'єтнамської громади в Україні. Зокрема, у Харкові – де зосереджено найбільше в'єтнамців – було близько 5 000–6 000 осіб. В Одесі налічувалося близько 3 000 осіб (2016 рік), зосереджених у житловому комплексі “Лотос”. У столиці Києві кількість була меншою – близько 1000 осіб. У Маріуполі також проживало кілька десятків сімей. А напередодні початку повномасштабного вторгнення в Україні проживало, працювало та навчалось майже 7 000 в'єтнамців, зосереджених у великих містах: Києві (близько 800 осіб), Харкові (близько 3 000 осіб), Одесі (близько 3 000 осіб) та в деяких інших містах, як-от Херсон, Донецьк, Львів [Нон 3.500 người... 2022].

Це свідчить про те, що в'єтнамська громада в Україні поступово формувалася й міцніла, тісно пов'язуючи себе з країною перебування та слугуючи мостом для двосторонньої співпраці у всіх сферах між двома державами. Як зазначає Чінь Тхі Х'єн з Інституту європейських досліджень Академії суспільних наук В'єтнаму:

В'єтнамська громада в Україні сформувалася й розвивалася паралельно з еволюцією відносин між двома країнами. Це різношарова спільнота з різними соціальними верствами, політичними поглядами та професійними групами. У процесі поглибленої інтеграції в'єтнамці в Україні поступово стабілізуються, інтегруються в суспільне життя та роблять дедалі вагоміший, конкретний і різноманітний внесок, серед якого ключову роль відіграє сприяння співпраці між В'єтнамом та Україною [Trinh 2021].

За її словами: “Від встановлення всеосяжного партнерства 2011 року співпраця В'єтнаму й України стрімко розвивається в усіх галузях. Цього досягнуто значною мірою завдяки ролі в'єтнамської громади в Україні протягом багатьох років. Це не лише практичний внесок у соціально-економічний розвиток країни перебування та батьківщини, а й ефективний міст, чинник просування двосторонніх відносин між двома державами” [Trinh 2021].

1.2. Від початку війни до теперішнього часу

24 лютого 2022 року Росія розпочала повномасштабне вторгнення в Україну. Під час воєнних дій в'єтнамська громада стала свідком російських обстрілів міст і сіл України, що спричинили важкі людські та матеріальні втрати. Сцени трагедії та смерті викликали в багатьох в'єтнамців психологічний шок і паніку; щоб урятувати життя собі та своїм родинам, багато в'єтнамців евакуювалися до європейських країн, а чимало осіб вирішили повернутися до В'єтнаму. Станом на теперішній час (лютий 2026 року) в'єтнамська громада в Україні налічує близько 1000 осіб (більшість із яких старші 40 років); згідно з поточними даними дослідження, кількість в'єтнамців

у Києві становить близько 200 осіб, в Одесі – 600–700 осіб, у Харкові – близько 100 осіб.

Отже, можна спостерігати розвиток в'єтнамської спільноти в Україні, яка пройшла шлях від невеликої групи до кількох тисяч осіб за короткий проміжок часу. Ці групи людей з часом створювали сім'ї, народжували дітей, а багато хто також привозив родичів, друзів і земляків в Україну для навчання, бізнесу, проживання та розвитку. Можливо, родюча, прекрасна українська земля та добрі, дружні, гостинні українці втримали в'єтнамців, щоб вони зупинилися тут для розбудови кар'єри. Це явище вважається видом добровільної міграції (Voluntary migration) [Di cr... 2014]. Вони самі обрали місце призначення, залишивши рідну домівку заради чужої країни, щоб потім самотужки жити на чужині.

Дехто належить до трудової міграції (Economic Migration): ці люди переїхали сюди для пошуку роботи, підвищення доходу або за трудовими контрактами. Інші – до навчальної міграції (Educational Migration): це учні та студенти, які приїхали для навчання та професійної підготовки. Ще одна група – сімейне возз'єднання (Family Reunification): вони приїхали, щоб об'єднатися зі своїми родинами (дружинами, чоловіками, дітьми, батьками), які вже оселилися тут. Інша група належить до нерегулярної / кризової міграції (Undocumented / Crisis Migration): вони переміщуються самостійно, без програм, планів чи суворого контролю з боку компетентних органів [ІОМ 2019]. Усі ці групи були дуже задоволені місцем свого перебування.

Незважаючи на тривале проживання в Україні, в'єтнамці зберігають свою культурну ідентичність, звичаї та традиції рідного краю. Святкові дні, як-от Тет (Місячний Новий рік – 1/1 за місячним календарем), Свято середини осені (15/8 за місячним календарем), Міжнародний день захисту дітей (1/6), День в'єтнамської жінки (20/10) тощо, продовжують підтримуватися та залучати велику кількість представників в'єтнамської громади. На жаль, через війну кількість в'єтнамців, які проживають в Україні, наразі різко скоротилася, залишившись на рівні лише близько 9 % – 10 % порівняно з довоєнною кількістю. Їм знову довелося виїхати до сусідніх країн у пошуках притулку. У цьому разі це розглядається як вид вимушеної міграції (Forced migration): коли люди змушені залишати місце свого проживання, щоб знайти прихисток в інших країнах через війну [ІОМ 2019]. На момент початку бойових дій громадян В'єтнаму евакуювало Міністерство закордонних справ В'єтнаму разом із представництвами, як-от посольства В'єтнаму в Україні, Росії, Польщі та сусідніх країнах, у координації з іншими відомствами. Ці відомства допомагали з процедурами оформлення, транспортуванням та безпечно доправляли людей до сусідніх країн. Згідно з даними Міністерства закордонних справ В'єтнаму, станом на 7 березня 2022 року представництвами В'єтнаму в Польщі було прийнято 2200 в'єтнамців, евакуйованих з України. У Румунії їх було прийнято 830, в Угорщині – 310, у Словаччині – понад 100 та в Росії близько 20 [Non 3.500 người Việt... 2022].

2. Характеристики в'єтнамської громади в Україні

В'єтнамська громада в Україні характеризується тривалим поселенням, проживанням, роботою та навчанням в Україні з 1980-х та 1990-х років. Вона тісно пов'язана з країною перебування і може вважатися її невеликою, але невіддільною частиною. Можна сказати, що це високоорганізована та добре інтегрована спільнота. В'єтнамці переважно займаються бізнесом та торгівлею, володіють нерухомістю, постійним житлом та стабільними сім'ями, створюючи міцну громаду.

Нижче наведено типові характеристики в'єтнамської громади в Україні:

• Постійне проживання та міцна матеріальна база

На відміну від тимчасових і короткострокових трудових мігрантів, багато в'єтнамців в Україні проживають тут десятиліттями. Завдяки таким якостям, як працьовитість, старанність та наполегливість у роботі, вони розбудували стабільну мате-

ріальну базу: придбали житло, заснували підприємства та власні торгові точки. Це зумовило психологічну прив'язаність до місця проживання та складність евакуації під час потрясінь.

• **Зосередження на підприємницькій діяльності**

Громада, сформована протягом радянських часів, переважно задіяна у сферах торгівлі та послуг, роблячи внесок у місцеву економіку.

• **Високий рівень організованості та згуртованості**

В'єтнамська громада відома своєю єдністю, взаємодопомогою та підтримкою; вона має чітку організаційну структуру та активну громадську діяльність. Було створено численні об'єднання, зокрема: Товариство в'єтнамців у Києві, Товариство в'єтнамців в Одесі, Товариство в'єтнамців у Харкові, Жіноча рада, земляцтва тощо.

• **Успішна інтеграція**

В'єтнамці в Україні мають високі показники соціально-культурної інтеграції в місцеве суспільство, ставши важливою сполучною ланкою між В'єтнамом та Україною.

• **Складне становище під час війни**

Через прив'язаність до майна та усталений спосіб життя багатьом особам спочатку було важко ухвалити рішення про евакуацію порівняно з тими, хто перебував у країні короткостроково. В умовах воєнного стану вони змушені були ретельно зважувати рішення про виїзд чи перебування з огляду на роботу та сім'ю.

• **Здатність до гнучкої адаптації в будь-яких обставинах**

В'єтнамці відомі своєю винахідливістю, гнучкістю та швидкою адаптацією до труднощів і нових умов. Ця культурна риса бере свій початок в історії вирощування вологого рису та захисту країни. Філософія “спиратись на незмінне, щоб реагувати на мінливе”, що походить з ідей Хо Ші Міна, допомагає в'єтнамцям змінюватися залежно від ситуації, створюючи нові цінності, а також глибоко інтегруватися, зберігаючи при цьому національну культурну самобутність [Pham 2017].

Завдяки класифікації особливостей в'єтнамської громади в Україні, наведеній вище, ми можемо зрозуміти найбільш виразні типові риси в'єтнамців у цій країні – це глибока інтеграція в українське суспільство, культуру, економічне та соціальне життя при збереженні багатьох східних соціокультурних рис, як-от: пріоритет духовного життя над матеріальним, первинність особистого сприйняття людини перед сприйняттям світу, сприйняття інформації переважно наочно та інтуїтивно, а не логічно (особливо серед осіб віком понад 40 років). У віковій групі до 40 років спостерігаються зміни в суспільному сприйнятті через зміну середовища проживання, ближчого до західної культури. В'єтнамська громада в Україні є спільнотою з власною самобутністю, як порівняти з в'єтнамськими громадами в інших країнах світу та з іншими іноземними громадами в Україні. Варто зауважити, що найуспішніші підприємці В'єтнаму належать до числа тих бізнесменів, які свого часу навчалися та працювали в Україні.

Коли раптово почалася російсько-українська війна, вони, як і інші громадяни України, опинилися в стані психологічного шоку. Процес адаптації до нових реалій задля виживання суттєво відрізнявся за часом, методами та матеріальними можливостями. Спосіб отримання інформації про війну відіграє надзвичайно важливу роль: він має бути об'єктивним і точним, щоб забезпечити швидку адаптацію в'єтнамської громади в Україні.

Ця стаття досліджує підходи в'єтнамської громади в Україні до отримання інформації про війну після початку російсько-української війни у 2022 році, що є необхідним кроком задля підтримання та розвитку економічного й торговельного співробітництва між двома країнами в майбутньому, після завершення війни. В аналізі під в'єтнамською громадою, пов'язаною з Україною, розуміється сукупність в'єтнамської спільноти, що проживала в Україні до 2022 року.

3. Попередня оцінка сприйняття російсько-української війни 2022 року у в'єтнамській громаді та поділ на групи

Що стосується в'єтнамської громади, пов'язаної з Україною загалом, то переважна більшість має спільну думку: вони вважають Україну місцем, де вони живуть і працюють, а молоде покоління, яке народилося і виросло в Україні, вважає її своєю батьківщиною. Можна стверджувати, що абсолютна більшість в'єтнамців відчують вдячність, а молодь сприймає Україну як свою другу вітчизну.

Коли почалася війна, перебуваючи в стані психологічного шоку, всі ухвалювали рішення з огляду на інстинкт виживання: люди залишали все, щоб урятувати життя. Вони не вірили, що війна може бути тривалою, тому психологічно готувалися лише до короткострокової поїздки. На початковому етапі війни під час інтерв'ю з кількома групами в'єтнамців у містах України на питання “Чи швидко закінчиться війна?” переважна більшість опитаних відповіли, що війна, ймовірно, триватиме дуже короткий час. Одна група наводила конкретні цифри, вважаючи, що війна триватиме лише 1–2 місяці, інша група прогнозувала кілька місяців, пів року або щонайбільше рік. Відповідаючи на це питання, подружжя, яке раніше проживало в Харкові, зазначило: “Ми думали, що ця поїздка в евакуацію триватиме лише кілька тижнів, тому не брали з собою жодних речей, крім грошей та небагатьох особистих предметів”⁵. Жінка віком приблизно 50–53 роки розповіла: “Коли я почула дуже гучний вибух поблизу, я в паніці поспіхом забрала двох маленьких дітей, побігла на вокзал і сіла на потяг до кордону. Я думала, що це ненадовго і все скоро повернеться до норми”. У той самий час на платформі Facebook у відкритій групі *Tình hình chiến sự tại Ukraina (Воєнна ситуація в Україні)* з'явився допис під заголовком “Коли Володимир Путін розпочав вторгнення в Україну у 2022 році, багато хто вірив, що це буде коротка кампанія”⁶. З огляду на це можна сказати, що на початку бойових дій майже всі в'єтнамці в Україні мали спільне судження щодо часових рамок цієї війни – вона закінчиться швидко.

В'єтнамську громаду, пов'язану з Україною, від повномаштабного вторгнення 2022 року можна поділити на три групи з відповідним розмежуванням сприйняття інформації та висловлювань про війну:

3.1. Група в'єтнамців, які евакуювалися до країн Європи

Після евакуації ця група в'єтнамської громади, пов'язаної з Україною, через мовний бар'єр дістає інформацію про війну переважно через соціальні мережі завдяки дописам тих, хто залишився в Україні. Кадри, зняті “самопроголошеними репортерами”, що демонструють вибухи, руйнування, спустошення та величезні пожежі в будинках із клубами диму, що здіймаються в небо під час атак Росії, викликали хвилю скорботи та гніву серед в'єтнамської спільноти. Переважна більшість висловлює обурення агресивними діями Росії. В одному з коментарів у мережі зазначалося після побачених кадрів нападу Росії на Україну, що це “найжорстокіше вторгнення в суверенну державу у ХХІ столітті, вторгнення з безглуздими виправданнями”. В іншому коментарі під час проведення Росією “спеціальної військової операції” проти України було написано: “Вторгнення в Україну – країну, суверенітет якої визнаний світом, – і що тут спеціального, невідомо”. Користувач під ніком М. К. Т. написав: “Україна ніколи не зазіхала на територію Росії. Те, що робить Росія, є несправедливим з усіх поглядів. Потрібно вивести війська, повернути землі та відновити мир”.

Завдяки соціальній політиці західних країн, що надають значні преференції біженцям з України, частина в'єтнамців, які евакуювалися до Європи, у глибині душі все ще сподіваються на швидке завершення війни, щоб повернутися в Україну [Vietnamese refugees... 2022]. Вони переважно вивчають мову, щоб перебувати там легально. Наразі вони все ще не пройшли етап гніву та обурення через причини страждань, які їм довелося витримати. Один в'єтнамець, який зараз проживає в Європі,

сказав: “Я не розумію, коли закінчиться ця війна. Я жив мирно в Україні, але Росія здійснила запеклий напад туди, де я і моя родина жили разом. Тепер увесь мій дім зруйнований, кожен з нас у різних місцях. Я ненавиджу війну, я ненавиджу Росію”. Чоловік на ім'я В. С. з обуренням написав:

Скільки б слів не було написано, суть залишається незмінною – це напад і окупація з метою загарбання суверенної держави. Як в'єтнамець, що живе на землі, яка пізнала стільки бомбардувань і пережила багато загарбницьких воєн в історії, я відмовляюся читати будь-які виправдання країни, що привласнила собі право вдиратися на територію іншої держави.

Разом із цим гнівом інший користувач написав:

Ця війна виправдовується такими гаслами, як “денацифікація”, “демлітаризація” або “захист російськомовних”. Але гірка реальність полягає в тому, що багато російськомовних – як громадян України, так і етнічних росіян, що живуть в Україні, – також загинули під час цих самих атак. Ці виправдання не можуть приховати правду: це загарбницька війна, спрямована проти суверенної держави.

До сьогодні група в'єтнамської громади, що евакуювалася до країн Європи, продовжує споживати і продукувати інформацію про війну переважно через в'єтнамськомовні соціальні мережі. У 4-ту річницю від дня вторгнення (24.02.2026) в соціальних мережах багато в'єтнамців публікували спогади:

...Але ранок 24.02.2022 розірвав усе на шматки. Перші ракети з боку Росії впали, зруйнувавши мирне небо. Я заціпенів серед шквалу новин і не міг повірити: Росія розпочала війну.

Безперервні хвилі атак ракетами та дронами обрушувалися на міста, а колони танків масовано прусувалися вперед, обстрілюючи все навколо... Країна, що жила в мирі, вмить перетворилася на поле бою. Заради безпеки дітей моя родина була змушена евакуюватися.

В іншому акаунті було поширено допис “Воєнний щоденник”, де є такі рядки:

28.02.2022, 18:50 – вибух, за ним ще один, дуже потужний, у небі над містом. Завили сирени. Ми швидко вибігли з дому й спустилися в укриття. 20:00 – свист і вибухи в небі. Невже не можна жити в мирі? Оце такі переговори? 20:16 – знову свист удалині. 23:15 – гуркіт гелікоптерів у повітряному просторі. Ми прислухаємося, як звук двигунів поступово віддаляється... Неможливо заснути через запах плісняви, змішаний із запахом землі та картоплі... Вперше в житті я зрозумів, що таке запах “війни”.

В іншому дописі зазначалося:

Минуло 4 роки; Росія зруйнувала тисячі домівок, багато міст знищено, скільки солдатів віддали життя у війні за захист країни. У ХХІ столітті цифрової ери створено медійну війну. Саме тому російський народ сліпо повірив політичним аргументам Путіна. Найболючіше те, що люди в країнах, де панує мир, вірять цій пропаганді й стають на бік агресора.

Жінка, яка наразі перебуває в одній із європейських країн, написала:

Зараз Швейцарія надала нам прихисток від війни, але серцем ми завжди стежимо за подіями та звернені до рідної України. Завжди сподіваємося, що українська армія та Президент Зеленський приведуть прекрасну й добру Україну до перемоги та миру. Я люблю Україну.

Молодь віком до 40 років перебуває під впливом західної культури. Вони дістають інформацію про війну через різні медіаканали (як-от BBC, YouTube, *Nhệ An TV*, *Baotintuc.vn*, *VOV*, *Quốc tế 24h* тощо), щоб стежити за перебігом воєнних дій в

Україні. Завдяки вільному володінню мовами (англійською, російською, українською, німецькою, французькою) вони сприймають інформацію про російсько-українську війну з різних європейських джерел, доповнюючи її даними з в'єтнамських медіа та від в'єтнамських громад країн свого перебування. Тому вони швидко ухвалюють рішення щодо адаптації життя до нових реалій: знаходять роботу в Європі та задоволені обраним шляхом.

Що стосується людей віком 40–50 років, то країни перебування організували для них мовні курси, після закінчення яких багато хто був працевлаштований, а інші самостійно знайшли роботу. Під час інтерв'ю з людьми цієї вікової категорії на питання “Чому ви вирішили залишитися тут, а не повернутися до В'єтнаму?” всі вони стверджували:

Ми не хочемо залишати Україну, але обставини змусили нас тимчасово поїхати. Всі наші будинки та майно залишилися в Україні. Україна – наша друга батьківщина. Рано чи пізно ми повернемося. Сподіваємося, що війна в Україні скоро закінчиться, щоб ми знову могли повернутися до роботи й зробити свій внесок знаннями та силами в розбудову нашої любої України.

Люди віком 50–60 років зазначали:

Ми прагнемо якнайшвидшого миру, хочемо, щоб до України повернувся колишній спокій. Агресія надзвичайно жорстока, вона забрала стільки людських життів і зруйнувала країну. Цю кровопролитну війну потрібно зупинити.

Щодо країн Заходу у середовищі в'єтнамської громади в евакуації існують різні погляди. Більшість сподіваються, що західні держави допоможуть Україні подолати цей складний етап, проте останнім часом ці сподівання дедалі частіше змінюються розчаруванням. Коли почалися бойові дії, багато в'єтнамців виїхали до західних країн у пошуках прихистку, розраховуючи на те, що Захід надасть Україні потужну військову та фінансову підтримку для перемоги.

Справді, західні країни доклали значних зусиль, постачаючи озброєння та кошти, щоб врятувати Україну від інтенсивного та масованого наступу Росії. Це стало одним із чинників, що дав Україні змогу тримати оборону до сьогодні та стримувати масштабні руйнування від російських бомбардувань. Проте, як зазначає Джеймс Ніксі, провідний експерт із питань зовнішньої політики Росії в аналітичному центрі *Chatham House* (Лондон, Велика Британія) у коментарі для *Радіо Свобода* (RFE/RL), західні держави демонструють певну “нерішучість” у підтримці України, що може мати серйозні довгострокові наслідки. Він вважає, що військова та фінансова допомога надається “порційно” та позбавлена рішучості, через що Україна постає перед невизначеним майбутнім, не отримуючи тієї критичної підтримки, яка потрібна для остаточної перемоги. Це створює ризик затягування війни без видимих ознак її завершення [Vũ 2024].

Відповідно, така ситуація викликає у в'єтнамців, які евакуювалися з України до країн Заходу, почуття розгубленості та певне розчарування. Вони опинилися в невідомості щодо того, що чекає на Україну та яким буде їхнє власне майбутнє, перебуваючи у стані, коли залишатися назавжди неможливо, але й повернутися поки що немає змоги.

У результаті фреймінгового аналізу визначено, що в зафіксованих онлайн-дискусіях цієї групи в'єтнамської громади, пов'язаної з Україною, найчастіше артикулюється фрейм “Україна як друга батьківщина, насильницьки відібрана війною”. Дописи й коментарі у в'єтнамськомовних Facebook-групах описують досвід раптової втрати дому, розпорошення родин і неможливість повернення як фундаментальну травму: “Я жив мирно в Україні, але Росія здійснила запеклий напад туди, де я і моя родина жили разом. Тепер увесь мій дім зруйнований, кожен з нас у різних

місцях”. В інтерпретаційних термінах це відповідає діаспорному фрейму примусової повторної міграції: сформована раніше “осіла” діаспора знову опиняється в позиції біженців.

Щодо самої війни в публічних дописах цієї групи домінує фрейм “несправедливої агресії”: вторгнення Росії в Україну описується як напад на суверенну державу з “безглуздими виправданнями”, що суперечить нормам міжнародного права. У якісно закодованих висловлюваннях часто з’являються маркери сильних негативних емоцій – гніву, обурення, ненависті до війни та відповідальних за неї політичних акторів. Водночас щодо Заходу формується амбівалентний фрейм: з одного боку, респонденти висловлюють вдячність за наданий притулок і соціальну підтримку; з іншого – фрустрацію “порційністю” військової та фінансової допомоги Україні, що сприймається як фактор затягування конфлікту.

Ця амбівалентність добре вписується в уявлення про цифрову діаспору як спільноту, що постійно репозиціонує себе між батьківщиною походження, країною попереднього укорінення (Україною) та новими приймаючими суспільствами в Європі. У багатьох дописах одночасно наявні мотиви вдячності новим країнам перебування й постійних декларацій любові до України, яку респонденти називають “другою батьківщиною” і місцем, куди вони “рано чи пізно повернуться”.

3.2. Група в'єтнамців, які евакуювалися до В'єтнаму

Для цієї групи в'єтнамської громади введення Росією військ на територію іншої держави однозначно є агресією, незалежно від мети. Проте в цій війні є особливість: і Росія, і Україна – це країни, які зробили величезний внесок у війну В'єтнаму за незалежність та об'єднання країни. Ця вдячність плекалася багатьма поколіннями, й оскільки це є частиною історії, вона є незмінною. Більшість не підтримує дії Росії у цій війні, а влада ніколи не піддається тиску жодної держави щодо ухвалення державних рішень, спрямованих проти України. В'єтнамец, який приїхав на навчання за державною програмою ще в 1985 році, висловився так:

24 лютого 2022 року, коли почалася війна, керуючись інстинктом виживання, ми залишили Київ разом із потоком людей на вокзалі. Ми повернулися до В'єтнаму, щоб дістати турботу та захист близьких. Війна змусила всіх покинути свої домівки, що стало важким ударом. Це несправедлива та нелюдська війна.

У В'єтнамі родинні та сімейні зв'язки між поколіннями є дуже міцними; вплив конфуціанства на моральні засади залишається вагомим і успадковується. Кількість людей у самому В'єтнамі, які глибоко розуміють та цікавляться ситуацією в Україні, становить невеликий відсоток (близько 1 %), а час, присвячений подіям в Україні в медіапросторі країни, є обмеженим.

В'єтнамська спільнота, що евакуювалася з України до В'єтнаму, наразі перебуває у стані невизначеності та ще не ухвалила остаточного рішення – повертатися в Україну чи залишатися у В'єтнамі. Це та частина громади, яка зробить вагомий внесок у післявоєнну відбудову та є силою, що завжди підтримуватиме та плекатиме відносини співпраці з Україною. Споживання інформації про війну в цій групі відбувається через організацію заходів, присвячених країні та народу України. *Товариство в'єтнамців Києва у В'єтнамі* наразі налічує багато учасників. Майже всі вони всіляко підтримують Україну та щиро бажають їй якнайшвидшого відновлення миру. Факти свідчать про те, що багато в'єтнамців, попри повернення до В'єтнаму, продовжують стежити за новинами з фронту в Україні, жертвують кошти та матеріальні ресурси на підтримку української армії та народу в цей складний час. Це є виявом однієї з найкращих культурних традицій в'єтнамського народу загалом та в'єтнамців України зокрема – традиції взаємодопомоги та солідарності.

Отже, для групи в'єтнамців, що евакуювалася до В'єтнаму, ключовим є діаспорний фрейм “подвійної вдячності” – і до України, і до Росії як країн, що відіграли

важливу роль у боротьбі В'єтнаму за незалежність. В інтерв'ю та дописах наголошується, що ця історична вдячність “є частиною історії і не може бути забута”, однак одночасно міститься чітке визнання: введення російських військ на територію іншої держави є актом агресії незалежно від його офіційних мотивів.

Онлайн-дискурс цієї групи характеризується збалансованим поєднанням фрейму “несправедливої війни” та фрейму “збереження національної зовнішньополітичної рівноваги”: респонденти часто підкреслюють, що в'єтнамська держава дотримується принципу невступу у військові союзи та уникання однозначного публічного ставання на бік будь-якої сторони конфлікту, але це не означає схвалення агресії. В особистих наративах домінують емоції шоку, втрати й водночас полегшення від повернення “під опіку родини” у В'єтнамі; війна описується як “нелюдяна” й “несправедлива”, проте тон цих висловлювань загалом стриманіший, ніж у групі, що залишилася в Європі.

З погляду діаспорних студій ця група демонструє специфічний режим “тимчасового повернення”, коли колишні мігранти знову включаються в соціальну тканину батьківщини, але зберігають тісні символічні й інформаційні зв'язки з Україною. Це виявляється в постійній участі у благодійних ініціативах на підтримку України, активності товариств в'єтнамців Києва у В'єтнамі та регулярному відстеженні новин з українського фронту через медіа й соціальні мережі.

3.3. Група в'єтнамців, які наразі залишаються в Україні

Чисельність цієї групи “стійких” становить лише близько 10–12 % порівняно з довоєнним періодом, проте це все одно чимало, як порівняти з іншими діаспорами. Вони залишаються в Україні з багатьох причин: робота, майно, діти, звичка до життя в країні перебування, небажання переїжджати тощо. На запитання під час інтерв'ю “Чому після початку бойових дій ви не евакуювалися до іншої країни чи до В'єтнаму, а вирішили залишитися в Україні?” одна літня жінка відповіла:

Я живу в Україні майже 40 років. Я звикла до тутешнього життя, клімату та людей. Усе це мені дуже рідне, і я вважаю Україну – цю прекрасну, мирну країну з добрими та гостинними людьми – своєю другою батьківщиною. Тому, коли почалася війна, я спочатку відчувала страх і паніку, але ми з чоловіком твердо вирішили триматися цього місця і нікуди не евакуюватися.

Інша жінка разом з усією родиною з п'яти осіб (чоловік та троє дітей) також стійко залишається в Києві. Вона каже:

Де б ми не були, ніде не буде так, як в Україні. Хоча на цій землі точаться запеклі бої і багато солдатів проливають кров та гинуть на фронті, а в місті постійно лунають тривоги, зникає світло та відключають гарячу воду – вся наша родина залишається разом, пліч-о-пліч із киянами.

Схожі настрої висловлено і в'єтнамцями в інтерв'ю *VNA Media* [Người Việt Nam... 2025].

Подібні почуття поділяє ще одна в'єтнамка, яка видається дуже впевненою, оптимістичною та відважною – вона постійно перебуває на вулицях Києва, створюючи “невеличкі репортажі” про наслідки обстрілів чи повітряні тривоги. На своїй сторінці у Facebook вона написала:

Коли в моєму рідному Києві в будинках немає або бракує світла, води та тепла, духовне життя все одно залишається надзвичайно милим. Люблю назавжди.

Так шкода, сьогодні в Києві тривога триває з 01:27 ночі й дотепер – уже майже 9 годин без перерви – під дощем із ракет і дронів.

І тоді під її дописами з'являються численні поширення, коментарі та реакції (лайки, сердечка, знаки співпереживання, суму та гніву) від рідних і друзів. Усі

вони залишають слова підтримки та висловлюють обурення жорстокістю й невіглаством агресора.

У статті кореспондента *BBC* було опубліковано інтерв'ю з чоловіком середнього віку, у якому той пояснив, чому його родина залишається в Києві, попри напружену воєнну ситуацію. Він зазначив, що хоча бойові дії точаться на околицях міста, вони ухвалили тверде рішення не виїжджати через небажання вести поневір'яльний спосіб життя біженців або залежати від чиеїсь допомоги. Крім того, його сини є громадянами України призовного віку і готові долучитися до лав Збройних сил у разі потреби. Батьки вирішили залишатися поруч із дітьми, наголосивши: “Якщо нам судилося загинути, то ми загинемо у власному домі” [Нà 2022]. Щодо позиції синів (22 та 25 років), то батько додав, що молодший посідає нейтральну позицію, тоді як старший висловлює готовність до боротьби [Нà 2022].

Наразі в Києві залишається кілька десятків представників в'єтнамської молоді віком 20–30 років, зокрема діти від змішаних шлюбів. Вони належать до другого та третього поколінь, які народилися й виростили в Україні, тому за менталітетом і характером не відрізняються від українців. Багато хто з них відмовився евакуюватися навіть тоді, коли це робили їхні родини, заявляючи батькам: “Я тут народився, тут і помру” або “Це моє найрідніше місце, я нікуди не поїду”. Є етнічні в'єтнамці, які стали до лав Збройних сил України [This country... 2024].

Для дівчат, які одружені з українцями призовного віку, виїзд також є неможливим через небажання залишати своїх чоловіків. У цьому виявляється традиційна риса в'єтнамської жінки – відданість чоловікові (“куди кермо, туди й човен”), що корінням сягає давнього принципу “вийшла заміж – іди за чоловіком”, згідно з яким дружина має бути поруч з обранцем і в горі, і в радості протягом усього життя.

Отже, для швидкої адаптації в'єтнамської громади в Україні до нових обставин та подолання викликів підхід до інформування про війну має бути достовірним і релевантним. Потрібно враховувати вікові особливості, а також звичаї країн, до яких евакуювалася частина спільноти, щоб обрати правильний шлях сприйняття цієї війни.

Група в'єтнамців, що свідомо залишилася в Україні після початку повномасштабного вторгнення, є чисельно меншою, але надзвичайно важливою: її учасники репрезентують “вкорінену діаспору”, яка відмовляється від повторної міграції, попри високі ризики. У зафіксованих дописах та інтерв'ю домінує фрейм “залишатися разом із містом” – рішення не виїжджати мотивується тривалою історією життя в Україні, прив'язаністю до місцевих спільнот, власного житла та бізнесу, а також небажанням “вести поневір'яльний спосіб життя біженців”. Типовими є висловлювання на кшталт: “Я живу в Україні майже 40 років... я вважаю Україну своєю другою батьківщиною” або “де б ми не були, ніде не буде так, як в Україні”.

У межах фрейм-аналізу ця група демонструє поєднання кількох стратегій позиціонування: солідаризація з українським суспільством (“ми залишаємося пліч-о-пліч із киянами”, “якщо нам судилося загинути, ми загинемо у власному домі”); активне свідчення про війну через власні “маленькі репортажі” в соціальних мережах (фрейм “свідка”); утвердження емоційної стійкості та “нормальності життя”, попри постійні обстріли (дописи про духовне життя міста, яке “залишається милим”, навіть коли немає світла й тепла).

Особливе значення для аналізу має сегмент молоді другого й третього покоління в'єтнамської діаспори, яка народилася й виросла в Україні. У їхніх висловлюваннях помітний фрейм “тотожності з українським простором”: фрази на кшталт “я тут народився, тут і помру” свідчать про зміщення діаспорної ідентичності в бік фактичної належності до українського громадянського простору при збереженні в'єтнамського культурного бекграунду. Для цієї групи характерні також практики комунікативної мовчанки: частина молодих людей уникає публічних політичних декларацій,

але активно долучається до повсякденних форм підтримки міста і країни (волонтерство, взаємодопомога, інформаційні репости), що фіксується в нетнографічних спостереженнях як важлива форма “тихої” участі.

Загалом, аналіз трьох груп засвідчує, що в межах в’єтнамської діаспори, пов’язаної з Україною, формуються різні, але взаємопов’язані режими сприйняття війни, які залежать від просторового розташування, міграційної траєкторії, поколінневої належності та конфігурації медіаспоживання. Це дає змогу розглядати в’єтнамську громаду не як однорідну “діаспору з єдиною позицією”, а як складну мережу позиційних суб’єктів, що конструюють свої фрейми війни на перетині українського, в’єтнамського та глобального інформаційних полів.

4. Вплив доступу до інформації через медіамережі на сприйняття в’єтнамської громади щодо війни в Україні

4.1. Доступ до інформації про війну через офіційні телерадіоканали та пресу

Чимало в’єтнамців в Україні відстежують інформацію про бойові дії через вітчизняні та іноземні канали на YouTube (зокрема Anders Puck Nielsen; Willy OAM; Warographics; Đàm Quân sự; Phan Sơn; “Панорама світу” телебачення Дьєнб’єн; електронна газета “Голос В’єтнаму” (VOV); Nghê An TV; VNAMEDIA; Ván Đè Hôm Nay)⁷, щоб щоденно стежити за розвитком ситуації. Крім того, вони звертаються до офіційних державних видань (VTV, Nhân Dân, Tuổi trẻ, Thanh Niên тощо)⁸, які переважно надають нейтральну інформацію, що суворо відповідає дипломатичній позиції В’єтнаму. Така інформація акцентує економічні наслідки, першочергову евакуацію в’єтнамців для гарантування їхньої безпеки, актуальний стан громади в Україні, а також прагнення припинити війну та заклики до миру.

На початковому етапі офіційні медіа подавали новини обережно, збалансовуючи дані як з російської, так і з української сторін, залучаючи міжнародних експертів та військових оглядачів для аналізу, що забезпечувало високу достовірність інформації. Попри певну повільність, підконтрольні державі ЗМІ у В’єтнамі змінили підхід до коментування та висвітлення війни Росії в Україні на більш об’єктивний [Truyền thông... 2022]. З часом подача матеріалів стала більш оперативною та точною.

Ключові аспекти інформаційного контенту офіційних медіа:

- **Пріоритет мирного врегулювання:** наголошення на важливості миру, примирнення та переговорів для вирішення суперечок.
- **Верховенство права:** підкреслення ключової ролі міжнародного права, принципів солідарності та гуманізму.
- **Інформаційна гігієна:** відмова від цитування неперевірених даних, використання невідповідної лексики чи негативних та критичних висловлювань на адресу зацікавлених сторін та лідерів країн.
- **Гуманітарна спрямованість:** поширення надії на швидке повернення миру, стабільності та нормального життя в Україні.

Видання *Lâm Đồng* процитувало важливий аспект офіційної позиції, згідно з яким і Росія, і Україна є важливими партнерами для В’єтнаму. В’єтнам непохитно дотримується принципу “чотирьох ні”: не вступати у військові союзи, не ставати на бік однієї країни проти іншої, не дозволяти іноземним державам розміщувати військові бази або використовувати територію В’єтнаму проти інших країн, не застосовувати силу в міжнародних відносинах [Giải mã... 2022].

У контексті цього конфлікту провідні в’єтнамські видання публікують матеріали, де зазначається:

В’єтнам закликає Росію та Україну до деескалації, припинення вогню, гарантування безпеки та задоволення основних потреб цивільного населення, а також безпеки іноземних громад в Україні, зокрема в’єтнамської... Отже, у питанні конфлікту між Росією та Україною В’єтнам незмінно зберігає нейтралітет у своїх поглядах, оцінках, заявах та діях [Giải mã... 2022].

4.2. Доступ до інформації про війну в соціальних мережах

Як зазначено вище, в'єтнамці дістають інформацію про війну в Україні переважно через такі платформи, як Facebook, Youtube тощо, де новини постійно оновлюються групами та особами, які цікавляться воєнною ситуацією в Україні від самого початку війни і дотепер. Ці платформи відіграють роль “інформаційного поля бою”, де користувачі пильно стежать за подіями та висловлюють протилежні погляди щодо Росії та України. Події на фронті та на “дипломатичних фронтах”, від міст до сіл, що зазнали нападів, публікуються та викликають значний інтерес, взаємодію та вчасне поширення. На початковому етапі кількість учасників не обмежувалася лише однією стороною – були також і прихильники іншої сторони. Наприклад, щойно російська армія розпочала масштабний воєнний наступ на Україну з вибухами поблизу великих міст по всій країні, соціальні мережі також миттєво “вибухнули” інформацією про війну разом із різними поглядами, розділившись на два табори: прихильників Росії (дуже мало, лише невелика група у в'єтнамській громаді в Україні – близько 1 %) та прихильників України (переважна більшість, які люблять Україну і вважають її своєю другою батьківщиною).

• **Прихильники Росії** публікують російські наративи, виправдовуючи воєнні дії як законні заходи оборони проти розширення НАТО на схід та виступаючи проти рішення українського керівництва щодо інтеграції із Заходом, пояснюючи це тим, що такі кроки шкодять безпеці Росії. Ця нечисленна група проросійськи налаштованих в'єтнамців активно ділилася поглядами Росії на війну, часто публікуючи дописи на підтримку російського наступу та пояснюючи свою позицію. Крім того, вони часто стежать за сторінками у Facebook груп в'єтнамців, які проживають у Росії, як-от *Hoài niệm Liên Xô (Ностальгія за СРСР)*, *Trái tim nước Nga Xô viết – Hội Hữu nghị Việt Nga Hà Nội (Серце Радянської Росії – Товариство в'єтнамсько-російської дружби Ханоя)* та *Liên xô & Những người bạn СССР – Ngày xưa ngày xưa (СРСР та друзі – Давним-давно)*. Там користувачі публікують дописи, діляться інформацією та взаємодіють між собою в межах єдиного ідеологічного напрямку та власних суджень.

Дехто публікує у Facebook дописи про “психологію фанатичної любові до Росії”, де, зокрема, зазначається: “Росія – це доброзичлива наддержава”, а також висловлюється поєднання захоплення, вдячності та ностальгії за цінною допомогою Радянського Союзу та його щедрістю до Північного В'єтнаму під час В'єтнамської війни. Житель провінції Хатінг в інтерв'ю *Radio Vільна Азія*, відповідаючи на запитання про його погляд на російсько-українську війну, зазначив:

Сьогоднішня Росія, як і колишній Радянський Союз, є державою з традицією миролюбності. Президент Путін діє так, щоб завадити США та країнам Заходу використовувати Україну проти Росії: Росія – демократична, мирна країна, яка раніше боролася проти німецького фашизму, і донині Росія завжди є захисником миру, тому вона мені подобається [Quan điểm... 2022].

Користувач Facebook написав: “Підтримую Росію в поверненні того, що належить до історичних цінностей... підтримую Росію в тому, що вона завжди стоїть за незалежність і суверенітет усіх народів”. Інший користувач зазначив: “Справедливість переможе. Фашизм та імперіалізм упадуть”, або: “Підтримую Росію в поверненні її історичних земель. Я бував в Одесі й бачив там багато російської культури. Дуже сподіваюся, що Одеса повернеться до рідної гавані”.

• **Прихильники України** загалом більше схиляються до Заходу та отримують інформацію про російсько-українську війну з різних західних медіаресурсів, а також безпосередньо з українських джерел. Ця група рішуче засудила акт агресії Росії та висловила захоплення героїчним опором України, наголошуючи на важливості дотримання принципу ненападу на суверенну державу згідно з міжнародним правом. Один із користувачів на сторінці Facebook *Nghiên cứu lịch sử (Історичні*

дослідження), оцінюючи російсько-українську кризу крізь призму історії, написав: “Душі Пушкіна, Достоєвського та багатьох російських гуманістів не погодилися б із таким застосуванням насильства проти братнього українського народу...”⁹

У Facebook-групі *Tuong trợ người Việt Ukraine (Взаємодопомога в'єтнамців України)*, яка налічувала близько 4600 учасників (за даними 2022 року), користувач на ім'я Dìhna Dương зазначив: “Ось труднощі, створені Росією безпосередньо для народу України та всього світу: ціни на пальне та газ зростають, що автоматично веде до подорожчання товарів; при цьому від зростання цін на енергоносії найбільшу вигоду отримують російська влада та країни-експортери нафти”.

Адвокат із Ханоя висловив думку, що Росія відверто розтоптала міжнародне право та конвенції, розв'язавши війну, яка, на його переконання, має характер агресії проти України. Він додав: “Моя позиція щодо цієї війни полягає в тому, що Росія вдерлася в Україну і це несправедлива війна. Оскільки Росія порушила норми права та міжнародні договори, я рішуче засуджую нинішній акт агресії Росії проти України”. Водночас в'єтнамка, яка проживає в Росії, у коментарі для *RFA* зазначила, що “як звичайна людина, яка живе торгівлею і щоденними турботами, я не маю можливості достеменно розібратися, хто правий, а хто винний. Однак я бачу, що передусім від початку бойових дій страждає та опиняється в скруті мирне населення” [Quan điểm... 2022]. Своєю чергою користувач Facebook TR. NG. зауважив: “Путін діє справді необачно. Це викликає занепокоєння”.

На сторінці групи *Thông tin ủng hộ Ukraine (Інформація на підтримку України)* один із користувачів опублікував такий фрагмент:

Україна не розв'язувала цю війну і ніколи її не прагнула. Жодна країна не хоче руйнувань, втрат і болю, які приносить війна. Однак, зіткнувшись з агресією, намаганням захопити їхні землі та знищити їхню ідентичність, у них не залишилося іншого вибору, окрім спротиву. Спротив – це не перемога у звичному розумінні, а виживання... Кожен акт опору є заявою про те, що українців не зможуть мовчати, що їхні землі не будуть захоплені без боротьби за їхнє повернення, а їхня свобода не є предметом торгів.

Путін має негайно припинити це агресивне вторгнення, Росія має вивести війська та дозволити українцям знову й назавжди жити в мирі¹⁰.

У цій війні більшість в'єтнамців в Україні підтримують український народ у його непохитному прагненні протистояти агресії ворога та захищати свою священну суверенну землю.

Отже, офіційні в'єтнамські ЗМІ (VTV, Nhân Dân, Tuổi trẻ, Thanh Niên, VOV тощо) й пов'язані з ними телерадіоканали та YouTube-ресурси подають війну в Україні в рамці державної “бамбукової” дипломатії та доктрини “чотирьох ні”. Наголос робиться на мирному врегулюванні, верховенстві міжнародного права, гуманітарному вимірі й безпеці в'єтнамської громади, а тональність новин – максимально стримана, без різких оцінок на адресу будь-якої сторони, що закріплює образ В'єтнаму як нейтрального, але принципового актора.

Соціальні мережі (передусім Facebook і YouTube) формують альтернативне, значно більш поляризоване “інформаційне поле бою”, де співіснують невелика, але голосна група проросійських користувачів, які відтворюють офіційні російські нарративи, і чисельно переважна група прихильників України, що прямо говорять про агресію, несправедливу війну та підтримку українського спротиву. Через постійний потік аматорських відео, особистих свідчень і дискусій саме соцмережі задають емоційно насичені фрейми сприйняття війни – від шоку й гніву до емпатії та солідарності, тоді як офіційні медіа забезпечують порівняно стабільний, “охолоджений” фон нейтрально-дипломатичного дискурсу.

Висновки

На основі вищевикладеного можна стверджувати, що сприйняття в'єтнамцями воєнних дій в Україні через медіа є надзвичайно різноманітним, включно зі спів-

чуттям до жертв, прагненням до миру та диференціацією поглядів: від підтримки Росії чи України до нейтралітету. Офіційні медіа наголошують на нейтральній дипломатичній позиції, тоді як соціальні мережі поширюють протилежні погляди на причини та наслідки подій.

Аналіз зібраних наративів дає змогу виокремити низку стійких фреймів, через які в'єтнамська спільнота, пов'язана з Україною, інтерпретує російсько-українську війну. Для більшості представників спільноти, які тривалий час проживали в Україні або продовжують тут жити, домінуючим є фрейм "Україна як друга батьківщина": на когнітивному рівні Україна постає як простір, де було побудовано бізнес, соціальні зв'язки й родинне життя, а війна осмислюється як насильницьке руйнування "другого дому". Паралельно фіксується фрейм "несправедливої агресії" на оцінному рівні, у межах якого дії Росії тлумачаться як порушення міжнародного права й напад на суверенну державу; саме в цьому фреймі найвиразнішими є висловлювання про "нелюдську" або "жорстоку" війну, що спрямована проти мирного населення. Невелика частина спільноти репродукує фрейм "історичного друга", у якому нинішня Росія розглядається як спадкоємиця СРСР, що колись підтримав В'єтнам у війні, і тому заслуговує на лояльність, попри сучасні події.

Оцінні фрейми пов'язані з різними позиційними режимами трьох основних груп в'єтнамців. Для тих, хто евакуювався до країн Європи, характерне поєднання різко негативної оцінки російської агресії з амбівалентним ставленням до Заходу: з одного боку, підкреслюється вдячність за прийом і підтримку, з іншого – зростає розчарування "нерішучістю" та "дозованістю" західної допомоги, що сприймається як фактор затягування війни. Група, яка повернулася до В'єтнаму, демонструє більш стриманий, але загалом критичний погляд на Росію: для неї важливим є збереження історичної пам'яті про внесок і України, і Росії у визволення В'єтнаму, однак введення військ на територію іншої держави оцінюється як неприйнятне. Ті, хто залишився в Україні, найчастіше артикують позицію солідарності з українським суспільством, наголошують на готовності "залишатися разом з киянами", "жити й померти у власному домі" і в такий спосіб поєднують діаспорну належність із фактичним включенням в українське громадянське суспільство.

Емоційні стани, що супроводжують ці позиціонування, також мають структурований характер. На ранніх етапах війни ключовим є фрейм "короткої кампанії", який поєднує шок і зневіру: багато респондентів згадують, що сприймали евакуацію як тимчасову поїздку на декілька тижнів або місяців, очікуючи швидкого повернення до довоєнного життя. Надалі на перший план виходять гнів і розчарування – як щодо Росії, так і щодо повільності міжнародних реакцій; у висловлюваннях з'являються мотиви втоми від тривалої невизначеності та "зависання" між кількома країнами. Водночас в усіх трьох групах зберігається стійкий фрейм гуманітарної емпатії: війна послідовно осмислюється через досвід власної історичної травми В'єтнаму, що підсилює співчуття до українських жертв і підтримку прагнення України до відновлення миру й територіальної цілісності.

Нижче наведено основні аспекти сприйняття в'єтнамцями, пов'язаними з Україною, російсько-української війни через медіа на платформах соціальних мереж:

- **Гуманітарна емпатія та прагнення до миру:** Історично В'єтнам пройшов через численні війни, тому в'єтнамці відчувають особливе співчуття до втрат і болю, яких зазнає народ України. Більшість в'єтнамців підтримують Україну в цій війні та вболівають за якнайшвидше завершення бойових дій, стабілізацію ситуації в країні та тривалий мир.

- **Диференціація поглядів:**

- **Прихильники Росії:** Часто спираються на пам'ять про підтримку з боку колишнього Радянського Союзу, антизахідні геополітичні погляди та довіру до інтерпретацій російських медіа. Ця група є нечисленною і складається переважно з осіб,

які раніше навчалися або працювали в Росії за радянських часів, а згодом оселилися в Україні.

○ **Прихильники України:** Їхня позиція акцентує державний суверенітет, протест проти загарбницької війни; вони відстежують інформацію із західних джерел та дописи у проукраїнських групах соціальних мереж.

• **Нейтральна / прагматична позиція:** Серед в'єтнамців, пов'язаних з Україною, є й ті, хто зберігає нейтралітет, віддаючи пріоритет міжнародній стабільності та національним інтересам, висловлюючи бажання якнайшвидшого припинення конфлікту.

• **Вплив медіа:** Світосприйняття формується під впливом суперечливих інформаційних потоків – від офіційної преси, що наголошує на потребі переговорів, до поляризованої інформації в соціальних мережах.

Загалом, сприйняття війни в'єтнамською спільнотою, пов'язаною з Україною, не є однорідним, а залежить від покоління, джерел інформації, до яких вони мають доступ, а також від особистих політичних поглядів та рівня обізнаності. Проте усі представники цієї спільноти прагнуть миру. Переважна більшість в'єтнамців (за винятком невеликої групи осіб, які підтримують Росію або не висловлюють чіткої позиції) стоять на боці України та рішуче засуджують дії Росії щодо нападу на українську територію.

Ба більше, в'єтнамська громада, пов'язана з Україною, постійно демонструє гостре обурення, стаючи свідками (безпосередньо або опосередковано через пресу, телебачення та соціальні мережі) масованих та інтенсивних атак Росії з використанням ракет (балістичних та крилатих) і безпілотних літальних апаратів на українські міста. Ці атаки спричиняють великі людські втрати, матеріальні збитки та руйнування об'єктів критичної інфраструктури, що негативно впливає на життєдіяльність населення. Отож єдиним бажанням усієї в'єтнамської громади, пов'язаної з Україною, є повернення країні колишнього спокою та територіальної цілісності.

¹ Внесок авторів. Ха Тхі Ван Ань: збір та систематизація матеріалу, емпіричний аналіз та інтерв'ювання, проведення дослідження, формулювання висновків; В. А. Мусійчук: концептуалізація, обґрунтування актуальності, виклад методології та теоретичного підґрунтя, наукове керівництво щодо дотримання теоретичної рамки дослідження.

² У статті ми користуємося терміном “в'єтнамська спільнота, пов'язана з Україною” замість традиційного поняття “в'єтнамської меншитарної спільноти України”, через те що з початку повномасштабного вторгнення більша частина в'єтнамців виїхала з території України, однак зберегла з нею зв'язок.

³ “Cấp nhật tin tức và bàn luận chiến sự thế giới”, available at: <https://www.facebook.com/groups/393097603591888>; “Chiến tranh Nga và Ukraine”, available at: <https://www.facebook.com/groups/1169086223848428>; “Người Việt Kiev”, available at: <https://www.facebook.com/NguoiVietKyiv/about>; “Người Việt ở Kiev & Ukraine”, available at: <https://www.facebook.com/groups/142658113089341>; “Người Việt – Kharkov. UA”, available at: <https://www.facebook.com/groups/muabankharkov>; “Người Việt Ukraina lánh nạn tại Đức”, available at: <https://www.facebook.com/groups/689248783131058>; “Người Việt tại Ukraina di tản chiến tranh”, available at: <https://www.facebook.com/groups/1645041125838284>; “Tin tức Ukraina – Thế giới”, available at: <https://www.facebook.com/groups/tintucukraina.thegioi>; “Tình hình chiến sự tại Ukraina”, available at: <https://www.facebook.com/groups/1322174338194577>; “Thông tin ủng hộ Ukraine”, available at: <https://www.facebook.com/groups/409740380507441>; “Tương trợ người Việt Ukraina”, available at: <https://www.facebook.com/groups/tuongtro.nguoi viet.ukraina>; “Ủng hộ Ukraine độc lập tự do”, available at: <https://www.facebook.com/groups/unghoukrainedoclaptudo>; “Ủng hộ Ukraina & Zelensky”, available at: <https://www.facebook.com/groups/6017701351690209>

⁴ *Báo Nhân dân*, available at: <https://nhandan.vn>; *Báo Quân đội nhân dân*, available at: <https://www.qdnd.vn>; *BBC News Tiếng Việt*, available at: <https://www.bbc.com/vietnamese>; *Radio Free Asia*, available at: <https://www.rfa.org/english/>; *VNA Media*, available at: <https://www.youtube.com/@VNAMEDIADIGITALCENTRE>; *VnExpress*, available at: <https://vnexpress.net>

⁵ Тут і далі наводяться цитування та інформація з особистих інтерв'ю, проведених Ха Тхі Ван Ань. Задля анонімізації респондентів вказуються лише вікова група, стать, за потреби – місце проживання в Україні або в евакуації, рід занять.

⁶ Тут і далі наводяться цитування та інформація з дописів або коментарів у соцмережах, які увійшли до згаданого в теоретичній частині статті корпусу дослідження.

⁷ “Ander Puck Nielsen”, available at: <https://www.youtube.com/@anderspuck>; “Đàm Quân sự”, available at: <https://youtube.com/@damquansu?si=Z5a1LuũzAliseCG>; “Phan Sơn”, available at: <https://youtube.com/@phansontgdc?si=9XwX5-F-CrUGgFlb>; “VNA Media”, available at: <https://www.youtube.com/@VNAMEDIADIGITALCENTRE>; “Willy OAM”, available at: <https://youtube.com/@willyoam?si=1G2VClPwZmd5d>; “WarFronts (Formerly Warographics)”, available at: <https://youtube.com/@willyoam?si=W7TmXljenRwC-PnM>; “Đài truyền hình Điện Biên”, available at: <https://www.youtube.com/@TruyenhinhDienBien23.9/featured>; “Báo điện tử Tiếng nói Việt Nam (VOV)”, available at: <https://vov.vn>; “Nghệ an TV”, available at: <https://www.youtube.com/channel/UCgeQezjQQi43YaBFWd5vUyQ>; “Vấn Đề Hôm Nay”, available at: <https://www.youtube.com/@vandehomnay>

⁸ *VTV online*, available at: <https://vtv.vn>; *Báo Nhân dân*, available at: <https://nhandan.vn>; *Báo Tuổi trẻ*, available at: <https://tuoitre.vn>; *Báo Thanh Niên*, available at: <https://thanhnien.vn>

⁹ “Nghiên cứu lịch sử”, available at: <https://www.facebook.com/nclspage>

¹⁰ Chung Hoangtat (2026), “Nga phải rút khỏi Ukraine”, in *Thông tin ủng hộ Ukraine [Facebook]*, March 28, available at: <https://www.facebook.com/share/p/1ARDjuZemA/> (accessed March 30, 2026). (In Vietnamese).

REFERENCE

Brinkerhoff J. M. (2009), *Digital Diasporas: Identity and Transnational Engagement*, Cambridge University Press.

“Căng thẳng Nga – Ukraine: Người Việt bày tỏ suy nghĩ gì trên mạng xã hội?” (2022), *BBC News Tiếng Việt*, February 15, available at: <https://www.bbc.com/vietnamese/world-60387496> (accessed February 12, 2026). (In Vietnamese).

Cohen R. (1996), “Diasporas and the Nation-State: From Victims to Challengers”, *International Affairs*, Vol. 72, Iss. 3, pp. 507–520. DOI: <https://doi.org/10.2307/2625554>

Cohen R. (2008), *Global Diasporas: An Introduction*, 2nd ed., Routledge. DOI: <https://doi.org/10.4324/9780203928943>

“Di cư tự phát – Thực trạng và giải pháp” (2014), *Báo Nhân Dân*, September 17, available at: <https://nhandan.vn/di-cu-tu-phat-thuc-trang-va-giai-phap-post213446.html> (accessed February 12, 2026). (In Vietnamese).

Entman R. M. (1993), “Framing: Toward Clarification of a Fractured Paradigm”, *Journal of Communication*, Vol. 43, Iss. 4, pp. 51–58. DOI: <https://doi.org/10.1111/j.1460-2466.1993.tb01304.x>

“Giải mã quan điểm chính thức của Việt Nam về xung đột Nga – Ukraine” (2022), *BBC News Tiếng Việt*, March 3, available at: <https://www.bbc.com/vietnamese/vietnam-60602302> (accessed February 12, 2026). (In Vietnamese).

Hà Mi (2022), “Người Việt ở Ukraine: Vì sao gia đình tôi ở lại”, *BBC News Tiếng Việt*, March 9, available at: <https://www.bbc.com/vietnamese/world-60675903> (accessed December 12, 2025). (In Vietnamese).

Hoang T. H. (2022), “Vietnam’s Mediascape Amid the War in Ukraine: Between Method and Mayhem”, in *Fulcrum*, available at: <https://fulcrum.sg/vietnams-mediascape-amid-the-war-in-ukraine-between-method-and-mayhem/> (accessed January 30, 2026).

“Hơn 3.500 người Việt sơ tán khỏi vùng chiến sự Ukraine” (2022), *VnExpress*, March 7, available at: <https://vnexpress.net/hon-3-500-nguoi-viet-so-tan-khoi-vung-chien-su-ukraine-4435931.html> (accessed January 30, 2026). (In Vietnamese).

IOM (2019), *IOM Glossary on Migration*, 5th ed., International Organization for Migration, Geneva, available at: https://publications.iom.int/system/files/pdf/iml_34_glossary.pdf (accessed February 12, 2026).

Kianpour M., Triandafyllidou A., Allen T., Mazrouei S. and Shams M. (2026), “Social Media Narratives, Diasporic Identity and Collective Memory: A Critical Synthesis of the Literature”, *Ethnicities*, Vol. 26, Iss. 1, pp. 36–62. DOI: <https://doi.org/10.1177/14687968251386072>

Kozinets R. V. (2010), *Netnography: Doing Ethnographic Research Online*, 2nd edition, SAGE Publications.

Mai T. D. T. (2025), “News Framing on Social Media: A Case Study of Russia-Ukraine War Narration on Facebook in Vietnam”, *Keio Communication Review*, Vol. 47, Iss. 3, pp. 33–61, available at: https://koara.lib.keio.ac.jp/xoonips/modules/xoonips/download.php/AA00266091-20250300-0033.pdf?file_id=187546 (accessed January 30, 2026).

Ngọc H. (2022), “Cảnh giác trước ‘con bão’ tin giả về xung đột Nga-Ukraine trên các nền tảng mạng xã hội”, *Báo Quân đội nhân dân*, March 1, available at: <https://www.qdnd.vn/xa-hoi/tin-tuc/canh-giac-truoc-con-bao-tin-gia-ve-xung-dot-nga-ukraine-tren-cac-nen-tang-mang-xa-hoi-687441> (accessed February 14, 2026). (In Vietnamese).

“Người Việt Nam tại Ukraine kỳ vọng về hòa bình” (2025), in *VNA Media*, February 21, available at: <https://www.youtube.com/watch?v=jHGSEIIF2Y> (accessed February 14, 2026). (In Vietnamese).

Phạm Huy Thành (2017), “Tur tưởng dĩ bất biến ứng vạn biến của Hồ Chí Minh”, *Khoa học xã hội Việt*, No. 8, pp. 81–87.

Ponzanesi S. (2020), “Digital Diasporas: Postcoloniality, Media and Affect”, *Interventions*, Vol. 22, Iss. 8, pp. 977–993. DOI: 10.1080/1369801X.2020.1718537

“Quan điểm trái chiều của người dân Việt Nam trước tình hình chiến sự ở Ukraine” (2022), *Radio Free Asia*, February 25, available at: https://www.rfa.org/vietnamese/in_depth/contradictory-views-of-vietnamese-people-on-the-situation-in-ukraine-02252022125741.html (accessed February 14, 2026). (In Vietnamese).

Safran W. (1991), “Diasporas in Modern Societies: Myths of Homeland and Return”, *Diaspora: A Journal of Transnational Studies*, Vol. 1, No. 1, pp. 83–99. DOI: <https://dx.doi.org/10.1353/dsp.1991.0004>

Shoemaker P. J. and Riccio J. R. (2016), “Gatekeeping”, in *The International Encyclopedia of Political Communication*, G. Mazzoleni (ed.), pp. 428–432. DOI: <https://doi.org/10.1002/9781118541555.wbiepc202>

“‘This Country Gave Me a Lot’: The Vietnamese People Staying in Ukraine” (2024), *The Guardian*, June 18, available at: <https://www.theguardian.com/world/article/2024/jun/18/this-country-gave-me-a-lot-the-vietnamese-people-staying-in-ukraine> (accessed April 12, 2026).

Trí Văn (Tổng hợp) (2022), “Mạng xã hội trong cuộc chiến ở Ukraine”, *Báo Cần Thơ*, March 29, available at: <https://baocantho.com.vn/mang-xa-hoi-trong-cuoc-chien-o-ukraine-a145150.html> (accessed January 30, 2026). (In Vietnamese).

Trịnh T. H. (2021), “Đóng góp của cộng đồng người Việt Nam ở Ukraine trong thúc đẩy quan hệ hợp tác Việt Nam – Ukraine”, *Tạp chí Cộng sản*, November 27, available at: <https://tapchicongsan.org.vn/web/guest/quoc-phong-an-ninh-oi-ngoai1/-/2018/824369/dong-gop-cua-cong-dong-nguoi-viet-nam-o-ukraine-trong--thuc-day-quan-he-hop-tac-viet-nam---ukraine.aspx> (accessed February 14, 2026). (In Vietnamese).

“Truyền thông Việt Nam ‘đôi hướng’, mạng xã hội sôi nổi bàn về chiến sự Ukraine” (2022), *BBC News Tiếng Việt*, February 17, available at: <https://www.bbc.com/vietnamese/vietnam-60772157> (accessed March 22, 2026). (In Vietnamese).

“Ứng hộ hay phản đối Nga tấn công Ukraine? Người dân Việt Nam lên tiếng” (2022), *BBC News Tiếng Việt*, February 25, available at: <https://www.bbc.com/vietnamese/world-60523342> (accessed February 18, 2026). (In Vietnamese).

Vertovec S. and Cohen R. (eds) (1999), *Migration, Diasporas and Transnationalism*, Edward Elgar Publishing Limited, Cheltenham, UK Northampton, MA.

“Vietnamese Refugees from Ukraine Try to Settle Down” (2022), *VnExpress International*, March 14, available at: <https://e.vnexpress.net/news/news/vietnamese-refugees-from-ukraine-try-to-settle-down-4439331.html> (accessed April 12, 2026).

Vũ Thanh (2024), “Sự lưỡng lự của phương Tây đối với cuộc chiến ở Ukraine”, *Báo Tin tức (Theo RFE/RL)*, October 8, available at: <https://baotintuc.vn/phan-tichnhan-dinh/su-luong-lu-cua-phuong-tay-doi-voi-cuoc-chien-o-ukraine-20241008162921371.htm> (accessed March 12, 2026).

Wolfsfeld G. (2004), *Media and the Path to Peace*, Cambridge University Press. DOI: <https://doi.org/10.1017/CBO9780511489105>

Ха Тхі Ван Ань, В. А. Мусійчук

**Сприйняття російсько-української війни у в'єтнамській спільноті,
пов'язаній з Україною: досвід діаспори, соціальні мережі
та медійні наративи (2022–2025)**

Стаття присвячена аналізу сприйняття російсько-української війни в'єтнамською спільнотою, пов'язаною з Україною, в умовах сучасного цифрового медіасередовища за період 2022–2025 рр. Емпіричну базу дослідження становлять публікації, коментарі та обговорення у в'єтнамськомовних соціальних мережах, матеріали офіційних в'єтнамських медіа, а також невеликий корпус особистих інтерв'ю з представниками різних верств в'єтнамської громади. Методологічно робота поєднує фрейм-аналіз, діаспорні студії та елементи якісного аналізу онлайн-комунікації, що дає змогу зіставити медійні наративи з індивідуальним досвідом та емоційними реакціями респондентів. У статті простежено історію формування в'єтнамської громади в Україні, її внутрішню сегментацію та особливості інформаційних практик у воєнний період. Показано, що офіційні в'єтнамські медіа висвітлюють війну в дипломатично нейтральній рамці, з акцентом на мирному врегулюванні, гуманітарній безпеці та дотриманні принципу невтручання. Натомість соціальні мережі формують значно поляризованіший простір, з виразно проукраїнською позицією та проросійськими голосами. На основі аналізу матеріалу виокремлено три групи в'єтнамської спільноти, пов'язаної з Україною: ті, хто після початку повномасштабного вторгнення евакуювався до країн Європи, ті, хто повернувся до В'єтнаму, і ті, хто залишився в Україні. У кожній із груп війна інтерпретується крізь власний досвід міграції, укоріненості та інформаційних практик, але спільними залишаються шок від вторгнення, підтримка України й прагнення до миру. Аналіз матеріалу засвідчує, що саме соціальні мережі стали для в'єтнамської спільноти, пов'язаної з Україною, головним каналом обміну інформацією, емоційної підтримки та вироблення колективної інтерпретації війни. На основі корпусу онлайн-матеріалів реконструюються домінантні фрейми війни. Особисті інтерв'ю виконують функцію верифікації та уточнення медійних даних, допомагаючи краще зрозуміти мотиви, страхи, способи адаптації та моделі солідарності в межах діаспори. Узагальнено, що сприйняття війни в межах в'єтнамської діаспори формується на перетині діаспорної пам'яті, досвіду міграції, національних дипломатичних рамок та глобальних інформаційних потоків.

Ключові слова: в'єтнамська мова; в'єтнамська спільнота; діаспора; наративи; російсько-українська війна; соціальні мережі; фрейм-аналіз

*Стаття надійшла до редакції 30.03.2026
Прийнято до друку після рецензування 7.05.2026
Опубліковано 5.06.2026*